

1234567 ח"חא'

מאת
מאיר וונדר

אוצר החכמה;

1. נולד בטרניגרד ביום י"ח אייר תקנ"ז, נפטר בצאנז ביום כ"ה ניסן תרל"ו. מגדולי מנהיגי החסידות, ובעל השפעה רבה בגליציה ובהונגריה. נקרא על שם ספריו „דברי חיים". נסע פעמים רבות אל רבי ישראל מרוזין, וסמוך לאחר פטירתו פעם אחת אל בניו.
2. נולד בשנת תקפ"ד, נפטר ביום א' ניסן תרנ"א. רבי מאיר מפרמישלן הסמיכו להנהגה, וכן גם רבי ישראל מרוזין, אליו נסע אף בהיותו מנהיג לאלפי חסידים. גם אח"כ היה כמה פעמים בסדיגורה. ספריו: דברי אלימלך ואמרי אלימלך.
3. התנהגותו המזורה גרמה את פרוץ המחלוקת. נולד ברוזין בשנת תקפ"ב בקירוב, נפטר בסדיגורה ביום י"ג כסלו תרל"ו. נשא את שינדל בת רבי מרדכי מטשרנובל, ולא היו להם ילדים. חסידי רוזין תלו בה את סיבת המשברים שלו.
4. רבי שלום יוסף מלייפציג, רבי אברהם יעקב מסדיגורה, רבי מנחם נחום משטפנשט, רבי דוד משה מטשורטקוב ורבי מרדכי שרגא מהוסיאטין.

וכונתו הי' לדבר עמו, אשר קבלה עליו אמו הצדקנית¹⁹ שאינו עוסק במו"ר. ובפעם הראשונה השיב להשליח, מה לי עמו ולהראותו (ו) אינני צריך לו, אולם כאשר ביקש פעם אחר פעם, נסע אליו, וכאשר התחיל לדבר עמו מענין הזה, הי' תשובתו הרמתה אשר ירא אשר יו"ח לא יהיו כרצונו. אז אחז הרב הק' ממעוזבין בדיקונא קדישא, ונשבע לו שיהי' לו גזע קודש יותר מאשר ברצונו²⁰. וגם שמעתי מכ"ק אבי אדמו"ר זצלה"ה²¹ שאמר על כ"ק אדמו"ר זצלה"ה מרוזין, אשר גדול כמו הראשונים בודאי²², ויותר אני מתירא לומר. וגם בעת אשר אאמו"ר זצלה"ה בא בקשר החיתון (ו)²³ עם אדמו"ר זצ"ל מסאדאגורא²⁴, שמעתי גדול השתוקקותו עם הרבה מוהר ומתן לבוא בקשר החיתון (ו) עמם. וגם שמעתי מגדול אחד ששמע בעצמו מהרב הק' ממעוזבין, שהי' הרב הק' מוהר"ם זצ"ל מסאבראן²⁵ בהיכלו, והתנצל אשר יש צדיקים שלא נראה אותם לומדים תורתנו הקדושה, והשיב לו הרב הקדוש ממעוזבין בזה"ל: הלא אדע אשר הכונה על הרב הק' מרוזין, הוא אינו צריך ללמוד, כי לא שכח מה שלמד בבטן אמו, כמאמר חז"ל²⁶ בא מלאך וסוטר על פיו וכי' ומי הוא המלאך והשרף אשר יעזו לסטור ע"פ האי קדישא, וממילא לא שכח²⁷. וגם אנכי בעצמי שמעתי מהרב הקדוש מו"ה אשר ישעי' מראפשיץ²⁸ אשר שאלו אותו כל קדושי עליון מהות אדמו"ר הר' הק' מוהר"י מרוזין, בעת בואו מהיכל קדשו²⁹ בהיותו בשם עם חותנו הר' הק' מוהר"ג מראהאפשיץ זצלה"ה³⁰. והשיב מה לכם לשאול, בקיצר (ו) אציע לכם. הלא הי' חותני זצ"ל והר' הק' ממעוזבין זצ"ל ועוד שאר צדיקים כלם היו במקום משכן כבודו ברוזין³¹, והיו

אוצר החכמה

19. מרת חוה בת מלכה בתו של רבי מנחם נחום מטשרנובל.
20. בנוסח שונה מובא בכנסת ישראל דף ט.
21. רבי חיים מאיר יחיאל שפירא ה"שרף" ממוגילניצה נכדו של המגיד מקוונץ. נולד בתקמ"ט, החל להנהיג בתקפ"ח, ונפטר ביום ט"ז אייר תר"ט.
22. עיין בספר אביר יעקב עמ' יג, שהרבי מרוזין אמר על עצמו: אם הייתי בין התנאים הייתי חידוש, ושיהיה לו דין תורה עם אבותי שהביאווה לדור שפל כזה.
23. בנו רבי אביעזרי זליג אחי הכותב נשא בשנת תר"ב את הדסה פייגא בתו הבכירה של רא"י מסדיגורה. ¹²³⁴⁵⁶⁷ [הנהיג](#) 24. הוא רבי ישראל מרוזין שהשידוך נעשה בימיו.
25. רבי משה צבי מסאוואראן מחבר ספר ליקוטי שושנים, נפטר ביום כ"ה טבת תקצ"ח.
26. נדה ל.
27. מובא בתחילת ספר בית ישראל ללא הזכרת שמות בעלי המעשה.
28. חיבר ספר אור ישע. נפטר ערב פסח תר"ה. בספר אמרי שפר דף טז נדפס מכתבו מיום א' וישלח תר"ה אל רבי שלום מקמינקא, בו הוא מבקש ממנו לנסוע עם בנו ר' יחיאל לסדיגורה, לגמור שם את השידוך עם רבי ישראל. עוד נדפס שם מכתבו של רבי חיים מצאנז אל ידיד רבי שלום, בו הוא מברכו על ש"גמר קשר עבותות אהבה מתברת זיווג קדוש זרע קדושי עליונים" ומסציר בו להצטרף לאותה הנסיעה עם החתן. ברם, רגלים לדבר שכל המכתבים הנדפסים שם מזויפים, ועוד חזון למועד להובית זאת.
29. עד עתה לא היה ידוע שאף הוא השתתף באותה הנסיעה.
30. רבי נפתלי הורוויץ מרופשיץ (שבועות תק"ך – י"א אייר תקפ"ז). ספריו: אילה שלוחה זורע קדש.
31. תלמידי החווה מלובלין שמעו ממנו שאמר על ר"י מרוזין שיש לו נשמת שלמה המלך ע"ה,

ממתינים בחדרי משכנותיו עד בואו, וכאשר בא, עמדו כלם עד אשר ישב הר' הק' מרוזין על כסא כבודו, וגם אח"כ עמדו עד אשר צווה להם לישב. והם היו זקנים (!) והוא הי' אז בעת ילדותו, והכל הי' נכון בעיניהם³², ומוזה תכלו לשער גודל קדושתו. ובזה הלשון השיב להשואלים, מכ"ז נראה לעין כל רב קדושתו. וגם בהנהגה רבוי כסף וזהב והרחבת הדעת, אזני שמעו מכבוד קדושת אאמו"ר וצלה"ה³¹ אשר העיד על אדמו"ר מהר"י מרוזין אשר הוא צריך לכל זה, כי בלעדי זה לא הי' יכול להתקיים בזה העולם מחמת שברון רוחו. וכאשר ידעתי כעת והכרתי בטוב הצדיקים הקדושים אשר שברון רוחם אין לשער, בודאי המה מוכרחים לכל זאת ואסור להתרר אחריהם, כי הקדושים הללו יצעדו בעקבות אבותיהם הקדושים צי"ע, וגודל יחוסם דור אחר דור עד הרב הקדוש הבעש"ט³³ זי"ע ועל כל ישראל ידוע לכל העולם, ומסתמא ידוע לכ"ק בעצמו, כאשר שמעתי מחסיד אחד אשר אדוק בבית כ"ק בצאנז, אשר ראה בעיניו בעת שהי' שמחה בבית קדושת אדמו"ר וצלה"ה מרוזין, אז גם כ"ק עשה משתה ושמחה לכל אוהביו, ורגז על כל מי שלא בא, באמרו וכי אין לשמוח בשמחת זרע מלכות בית דוד³⁴, ואיך יבזה כעת את האחים הקדושים צדיקי יסודי עולם אשר לקדושתם אין חקר, ובפרט כי ההנהגה הזאת אשר יתנהגו הקדושים צי"ע, הלא יתנהג ג"כ גזע קודש יו"ח של הר' הק' מ' מאטאלי מטשערנאבעל וצלה"ה³⁵ ומי שמהרהר ע"ז ההנהגה נוגע בכבוד כל הקדושים צי"ע אשר בעדן המה, כי מצומדים ואגודים מאוד מאוד זה בזה הן בקרבה והן בחיתן דור למעלה מדור עד הבעש"ט וצלה"ה. ומעיקר הדבר אשר עלתה בימינו בעות"ר, ע"ז דוח לבינו אוי נא לנו כי חטאנו³⁶ ועונותינו גרמו זאת להשליך משם ארץ תפארת ישראל³⁷, ומשפטי ד' תהום רבה³⁸ סתום וחתום מעין כל חי, כי אפשר יען אשר עלה בגדולות ובנפלאות ממנו, השפל לעפר כבודו, ואשר רוח שגעון נגעה בו ר"ל אשר הביאו עד הלום. ובין כך ובין כך אנחנו לחרפה ולדראון עולם אשר בימינו יאורע כזאת, וראוי לכל צדיקי עולם לחזק עדת וקהל חסידים המסתופפים בצלם להבינם מהות הענין הזה, ואין לתלות ח"ו בוקי סרוקי בהאחים הקדושים צי"ע האמונים עלי תולע³⁹ ובקדושה וטהרה עובדים ד' כל ימיהם, ומי אשר יעיו לדבר

כמובא בספר ספורי נפלאות מגדולי ישראל עמ' קנה, ובספר סיפורים חדשים ואמתיים ספור כב. בראש ספר בית ישראל מובא, שהחווה אמר עליו שיש לו את הדעת האמתי אע"פ שהוא לפני גיל ארבעים.

32. בנוסח דומה מובא מעשה זה באוצר הסיפורים חלק ה, עמ' יג מפי ריא"ז מרגליות בשם הרבי מברניב.

33. הכוונה היא ליחוס הקבלה של תורת החסידות. זו היתה גם כוונת הרב זק, כשפתח את ספר היחס של גזע רוזין וטשרנובל כרם ישראל, בפרק על הבעש"ט, לא היתה עד אז כל קירבה משפחתית, ורק רבי דוד משה מטשורטקוב נשא את נכדת הבעש"ט.

34. עובדה זו איננה ידועה מכל מקור אחר.

35. רבי מרדכי טברסקי ב"ר מנחם נחום מטשרנוביל מח"ס ליקוטי תורה (תק"ל — כ' אייר תקצ"ו). היה דודו זקנו של הר"י מרוזין, עיין לעיל הערה 19.

36. לפי איכה ה טו—יז.

37. רמז לרבי ישראל מרוזין לפי איכה ב א.

38. איכה ד ה.

39. לפי תהלים לו ז.

